

معرفی کتاب «آدم مادر بالیود»

شرح زندگانی عجیب و غریب آقای همه‌کاره

آدم مادر بالیود

کریم نیکونظر، نویسنده، روزنامه نگار و تولیدکننده یادگست «رادیوترازدی»، که پیش از این و در همین ستون «شنبه ها با کتاب»، سومین و آخرین کتاب او، یعنی «شط بویز گرازشی از زندگی

اعضای یک گروه موسیقی گم شده»، را معرفی کرده بودیم. در دومین کتابش، به سراغ یکی از مهم ترین و عجیب و غریب ترین آدم های تاریخ سینمای ایران رفته است، کسی که نخستین فیلم بلند سینمایی را در ایران و به سال ۱۲۰۹ شمسی

(سه سال قبل از ساخت «دختر لر») ساخت. فیلمی در زانر کمدی به نام «آبی و رابی» که عنوانش برگرفته از دو هجای پایانی نام دو بازیگر اصلی اش، «محمد ضرابی» و «غلامعلی

سهرابی»، است (صفحه ۴۴). فیلمی که آن زمان ۴۰۳۵ تومان هزینه تولیدش شد (صفحه ۴۳) و ۷۰۰۰ تومان فروش کرد (صفحه ۴۵) و – متأسفانه- تنها نسخه آن «در آتش سوزی سینما مایاک در سال ۱۳۱۱ شمسی از بین رفت و حالا از آن فقط چند فریم عکس

(مانند آنچه روی جلد همین کتاب می بینیم) باقی مانده است. به همراه متن یادداشت های نوشته شده در روزنامه های آن سال ها» (صفحه ۴۶). کارگردانی که پس از «آبی و رابی» یکی دیگر

از مهم ترین فیلم های تاریخ سینمای ایران را تولید کرد، فیلم «حاجی آقا آکنور سینما»، تنها فیلم بلند بازمانده از سینمای صامت ایران که در تیتراژ آن می خوانیم: «درام کمدی در هشت

پرده – توسط شرکت سهامی پرسیفلم برداشته شد – طهران ۱۳۱۲؛ و مؤسس و صاحب این شرکت فیلم سازی «پرسیفلم» کسی نیست جز شخصیت اصلی کتاب، «پروفسور اوانس اوهایان

اوگانیانس رضا مژده»، که همین نام طولانی و عجیب الخلقه – که ترکیبی است از نام های ارمنی و اسلامی- ایرانی- با آن لقب در آن سال ها کمتر شنیده شده، خود، به تنهایی گویای شخصیت

چندبعدی و نهاد ناآرام اوست. زاده ۱۲۷۶ یا ۱۲۷۹ شمسی در عشق آباد یا قفقاز یا مشهد (!) و درگذشته ۱۳۴۰ شمسی در تهران به خاطر سکنه قبلی با عوارض ناشی از خوردن زهر به او، «چون

دربار فهمیده که امریکایی ها خریدار سلاح هایی اند که او طراحش کرده است» (صفحه ۱۴۲). آری، درست خواندید! «طراحی سلاح»،

و البته، در کنار آن، طراحی بشقاب پرنده، هواپیمای عمودپرواز، بمب خوشه ای و چندین اختراع در آن سال ها که نظیر دیگر که آخرین مشغله جناب اوهایان در دهه ششم زندگی اش بود، پس

از (۱) تأسیس و مدیریت نخستین مدرسه بازیگری و آرتیستی در ایران «که نخستین آگهی تبلیغاتی اش صبح روز ۲۳ فروردین ۱۳۰۹ شمسی در روزنامه 'اطلاعات' منتشر شد» (صفحه ۳۱، ۳۱).

کارگردانی یا – به قول مصطلح در آن زمان – «رژیسوری» دو فیلم سینمایی بلند و صامت، (۳۱) تأسیس و سرپرستی یک بنیاد علمی در تهران، چهار سال قبل از تأسیس دانشگاه تهران، با عنوان

«فدراسیون بین المللی مجامع تحقیقات علمی» (صفحه ۴۸) که سعید نفیسی اولین چهره ایرانی عضو آن بود (صفحه ۵۰) و یکی از مهم ترین کارهایش ارسال مدرک افتخاری برای رابیندرانات

تاگور (اولین آسیایی برنده جایزه نوبل ادبیات) و سیسیل ب. دومیل (کارگردان و تهیه کننده افسانه ای هالیوود و خالق «ده فرمان» [۱۹۵۶] که نامه تشکر ایشان خطاب به اوهایان در

صفحه ۵۲ کتاب آمده است)، (۴۱) سفر به هند و تلذذ نزد طبیبان و مرتاضان هندی، (۵) دستگیری و احتمالاً زندانی شدن در هندوستان، توسط ارتش بریتانیا و در خلال جنگ جهانی دوم،

به خاطر نزدیک شدن به چند شخصیت فرهنگی باتمايلات نازی، و بالاخره (۶) بازگشت به ایران و فعالیت در کسوت یک پزشک، پس از خواب نماشدن و تغییر اسم و فامیل به «رضا مژده»، با تمرکز بر دو حوزه «رفع طاسی سر» (نمونه ای از تبلیغات آن در صفحه ۱۱۲ کتاب درج شده است) و «درمان

بیماری های گوارشی»، او مخترعی بود که بنا به روایت خودش (در آخرین لحظات زندگی و خطاب به پسرش، ارد اوهایان) جانش را پای کنجکاوی ها و روح بی قرارش گذاشت.

«آدم مادر بالیود، زندگی پرماجرا رژیسور مشهور پروفسور اوانس اوهایان اوگانیانس رضا مژده»، نوشته کریم نیکونظر، نشر چشمه، ۱۷۳ صفحه.

هیئت داوران جایزه بین المللی رمان عربی (بوکر عربی)، در جدیدترین دوره این جایزه، رمان «دعای اضطراب» («صلاة القلق») ، نوشته محمد سمیر ندا، نویسنده مصری، را به عنوان اثر برگزیده سال معرفی کرد. این اثر در رقابتی فشرده میان شماری از برجسته ترین نویسندگان جهان عرب موفق به کسب این جایزه معتبر شد و افتخاری دیگر را برای ادبیات مصر رقم زد.

رمان «دعای اضطراب» از میان ۱۲۴ اثر اسالی از کشورهای عربی برای شرکت در این دوره از رقابت ها برگزیده شد. داوری این دوره را هیئتی متشکل از پنج داور با پیشینه های گوناگون ادبی و دانشگاهی برعهده داشتند که پس از بررسی های دقیق اثر سمیر ندا را شایسته دریافت این جایزه دانستند.

«دعای اضطراب» روایتی است متفاوت که، باتأمل در پرسش های بنیادین وجودی، به ترس ها و دغدغه های انسان در دنیای پیچیده امروزی می پردازد. سبک نگارش تأملی، زبان دقیق و ساختار روایی نوآورانه ازجمله ویژگی های این اثر بودند که مورد توجه داوران قرار گرفتند و ایشان را واداشتند که آن را در صدر فهرست نامزدهای نهایی خود قرار دهند.

محمد سمیر ندا، سال ۱۹۷۸ در عراق به دنیا آمده، و دوران زندگی خود را در شهرهای بغداد، قاهره و طرابلس (لیبی) سپری کرده است. او دانش آموخته رشته مدیریت بازرگانی است. ندا، پیش از زمان «دعای اضطراب»، دو اثر داستانی دیگر

با عنوان های «مملکت ملیکه» (۲۰۱۶) و «بوخ الجدران» (۲۰۲۱) منتشر کرده است. او همچنین، مقالات و یادداشت هایی در نشریات و وبگاه های عربی، ازجمله «الاهرام»، «الشرق» و «العرب»، منتشر کرده، و در وبلاگ شخصی اش نیز به نقد و معرفی رمان ها می پردازد.

منبع، اینپنا

شماره

علی باقریان

همی پرورأندت با شهد و نوش

جز آوای نرمت نیارد به گوش

یکایک^{۱۱} چو گویی که گستر د مهر

نخواهد نمودن به بد نیز چهر^{۱۲}

بدو شاد باشی و نازی بدوی

همه راز دل برفرازی^{۱۳} بدوی

یکی نغز بازی^{۱۴} برون آوزد^{۱۵}

به دلت اندر^{۱۶} از درد خون آوزد^{۱۷}

پادشاهی ضحاک نازی^{۱۸} هزار سال بود

چو ضحاک بر تخت شد شهریار

بر او سالیان انجمن^{۱۹} شد هزار^{۲۰}

۱- یکایک: ناگهان، آن گاه، همان زمان. ۲- ناگهان، درست زمانی که انگاری روزگار مهر ورزید و همراه

شد و دیگر روی بد نشان نخواهد داد، از آغاز این بیت تا پایان بیت ۵۲۴ یک جمله است. ۳- برفرازی:

بازگشایی. ۴- نغز بازی: بازی نغز، کار شگفت، مگری که انتظارش را نداری. ۵- برون آوزد: رو کند

۶- در قدیم، گاه، دوبار حرف اضافه می آورده اند، یک بار پیش از کلمه یا عبارت و یک بار پس از آن.

«به دلت اندر»، مجموعاً، یعنی «به دلت». ۷- از درد خون به دلت کند. ۸- نازی: عرب. ۹- انجمن:

جمع، مجموع. ۱۰- پادشاهی او، روی هم، هزار سال به درازا کشید.

معرفی ۷ کتاب از تازه های نشر

روایت‌های ترکی، روسی و هندی در زبان فارسی

به سادگی حرف می زنیم، بودن را درک می کنیم.»

«چه محترم اند باها که جهت را خود انتخاب می کنند (پاره حرف های حسین پاکدل)، با تصویرسازی اردشیر رستمی، نشر دیدآور، ۱۵۰ صفحه، ۳۶۰ هزار تومان.

برخی شاهکارهای دنیای ادبیات گذشته اند، و برخی دیگر از مکتوبات و مکتوبات چهره های آشنای دنیای هنر امروز.

۱ «انقلاب مشروطه و ابهام زدایی از آن اساسی پژوهشی هستند در این باب. بایي بودن مشروطه خواهان یکی از مهم ترین اتهاماتی است که از همان ابتدا مخالفان به آن ها نسبت می دادند، مسئله ای که نویسندگان کتاب معتقدند در دهه های اخیر دوباره مطرح شده است. نکته مهم این است که این ادعا را هم فعالان بهائی مطرح می کنند و هم مشروطه خواهان. هدفی که کتاب دنبال می کند رد ادعای این دو طیف است و – به عبارت دیگر- تملک زدایی از انقلاب مشروطه. نویسندگان، در انتهای کتاب، پیامدها و نتایج چنین ادعایی را، فارغ از دست گذاشتن روی موضوعاتی چون ماهیت بابیت و بهائیت، برای مخاطب شرح می دهند.

«دفتر استانبول»، نوشته منصور ضابطیان، نشر مون، ۲۲۴ صفحه، ۲۵۰ هزار تومان.

۲ «نقدی بر رابطه ادبیات معاصر و سنت ادبی میراث ناممکن» کتابی است در حوزه تاریخ و نقد ادبیات فارسی؛ ادبیات فارسی معاصر و سنت ادبی زبان فارسی و ارتباط بین این دو مضمون بنیادین این اثر است، رابطه ای که البته – به ادعای نویسنده- به مشکل بزرگی خورده است. حسام نقره چی معتقد است که در این باب گسستی –اصلامشخص نیست در کجا- اتفاق افتاده که بانام «مدرنیته ادبی» به رسمیت شناخته شده است. او، پس از شرح این ماجرا، به فضای آکادمیک نقد وارد می شود و بیان می کند که دانشکده ادبیات اصلانمی داند به چه کاری مشغول است. در ادامه نقره چی از این می گوید که در چنین اوضاعی همه به سراغ نظریه های ادبی می آیند و به آن ها متوسل می شوند، در حالی که همچنان یک سؤال اساسی باقی است: چه شکلی از درک و کاربست نظریه ادبی ممکن است بتواند روزنی در این فضای بسته بگشاید؟

«میراث ناممکن، نسبت نظریه ادبی با ادبیات فارسی»، نوشته حسام نقره چی، نشر بی‌گاه، ۱۳۶ صفحه، ۱۸۵ هزار تومان.

«برادران کارامازوف»، دست نویس داستایفسکی

کتابی بنویسند خطاب به والدینی که در جست و جوی شکوفایی فرزندانشان هستند. شعرا آن ها این است که برای پرورش انسان هایی قوی و پاک بایست هم به مغز و هم به ذهن کودک (و حتی خود) توجه کرد. نویسندگان، این کتاب را منطبق بر دانش عصب شناسی نوشته اند و در این مسیر ابزارهایی عملی را نیز در اختیار مخاطب قرار داده اند.

«پرورش روان کودک، ترکیب علوم اعصاب با عشق و منطق برای تربیت کودکانی خودباور، مهربان، مسئول و منعطف»، نوشته دنیل جی. آمِن و چارلز فی، ترجمه هانیه علیایی، نشر میلکان، ۲۴۸ صفحه، ۵۴۵ هزار تومان.

۷ «یک داستان شوخ طبعانه با لحن قصه پرپران «نالودامایانتی» یکی از منظومه های مشهور سرزمین هنداز عهد باستان است. کتاب اخیر ترجمه کامل این داستان عاشقانه است که خودبخشی است از منظومه حماسی سترگ «مهابهاراتا» که حدود ۲۵۰۰ سال پیش با کوشش چند تن و به زبان سانسکریت کلاسیک شکل گرفته است. این داستان را از زیباترین بخش های این حماسه می دانند، همچنین از جذاب ترین نمونه های خلاقیت در شعر هندی. از این منظومه پیش از این ترجمه هایی به زبان فارسی منتشر شده است. ترجمه حاضر، درواقع، رساله دکتری مترجم است.

«منظومه عاشقانه نالا و دامایانتی»، ترجمه بهزاد حسین زاده، نشر ماهی، ۱۵۷ صفحه، ۱۹۰ هزار تومان.

درباره کتاب «تداوم حضور ایران در دوران پس از ساسانی»

تأثیر ایران بر فرهنگ، علم و هنر جهان اسلام

ایرانی همت خود را وقف توسعه اسلام و زبان عربی کردند و به تحکیم و گسترش تمدن جهانی اسلام یاری رساندند. مبالغه نیست، اگر بگوییم این ایرانیان بودند که رهبری فرهنگی تمدن اسلامی را برعهده گرفتند.»

این کتاب نخستین بار سال ۱۳۸۱، با عنوان «حضور ایران در جهان اسلام» با برگردان همین مترجم و در همین نشر، منتشر شده بود.

«تداوم حضور ایران در دوران پس از ساسانی»، نوشته احسان یارشاطر و دیگران، ترجمه فریدون مجلسی، نشر مروارید، ۲۵۴ صفحه، ۴۴۰ هزار تومان.

هاروارد با عنوان «نفوذ شعر فارسی در شرق و غرب»، در بخشی از چکیده مقاله احسان یارشاطر آمده است:

«فرهنگ سرشار و باستانی ایران با سقوط شهریاری ساسانی آسیب بسیار دید. زبان به دگرگونی آغاز کرد و کیش زردشتی از اعتبار پیشین خود افتاد و در نظر مسلمانان تا حد آیینی کفرآمیز تنزل یافت، با این همه، شکست نظامی، در میان مردمی که از ستم اجتماعی و سخت گیری های اشرافی ایرانی، جرج صلیبا از دانشگاه کلمبیا با عنوان بودند، محرک تازه ای برای نیروهای خلاق فراهم آورد. روشنفکران برگزیده

می دهد که چگونه ایرانیان، با حفظ و انتقال دانش، زبان و فرهنگ خود، در تمدن اسلامی و علوم مختلف نقش محوری ایفا کرده اند.

در این کتاب، پس از مقاله مفصل احسان یارشاطر، مقالاتی درج شده است از گرهارد یورینگ از دانشگاه بیل با عنوان «معانی زمان در عرفان ایرانی»، ادموند

بازورت از دانشگاه منچستر با عنوان «سهم ایران در تاریخ نویسی اسلامی پیش از مغول»، گرهارد دفر از دانشگاه گوتینگن با عنوان «نفوذ زبان و ادبیات فارسی در میان ترکان»، اولگ گرابار از مؤسسه مطالعات عالی پرینستون با عنوان «مینیا تور ایرانی»، جرج صلیبا از دانشگاه کلمبیا با عنوان «دانشمندان ایرانی در جهان اسلام، علم هیئت از مراغه تا سمرقند»، و آن ماری شیمیل از دانشگاه

کتاب «تداوم حضور ایران در دوران پس از ساسانی» مجموعه مقالاتی است از احسان یارشاطر و جمعی از پژوهشگران برجسته ایران شناس و شرق شناس درباره تداوم حضور ایران در آغاز دوره اسلامی.

نویسندگان، هر یک، در مقاله ای به بررسی نقش ایران در تمدن اسلامی و تأثیر آن بر فرهنگ، علم و هنر جهان اسلام می پردازند. بدین ترتیب، این اثر تحقیقی جامع و چندوجهی است که ابعاد مختلف حضور ایران در جهان اسلام را بررسی می کند و به تحولات پس از سقوط ساسانیان پرداخته و نشان

خادم